

Tema 13: Muka, smrt i uskrsnuće Isusa Krista

Isus je slobodno prihvatio fizičke i moralne patnje koje se proizišle iz nepravde grešnika. Kristov križ je prije svega očitovanje velikodušne ljubavi Trojstva prema ljudima, ljubavi koja nas spašava. Otajstvo križa, prisutno u sakramentima, vodi nas prema novom životu. Isusovim uskrsnućem Bog je navijestio novi život, život budućeg svijeta, i dopustio je da on bude dostupan ljudima.

13.12.2023.

Članak poslušajte [ovdje](#).

Sva su Isusova otajstva uzrok našega spasenja. *Svojim svetim i sinovskim životom na zemlji Isus Očevoj ljubavi vraća ljudsku stvarnost* koja je bila izobličena istočnim grijehom i uzastopnim osobnim grijesima svih ljudi. On je rehabilitira i izbavlja iz vlasti đavla.

Međutim, tek je *njegovim vazmenim otajstvom* (njegova muka i njegova smrt, njegovo uskrsnuće i uzašašće na nebo s Ocem) konačno utvrđena ta stvarnost otkupljenja. Stoga se otajstvo našeg spasenja često pripisuje Kristovoj mucii, smrti i uskrsnuću, njegovom vazmenom otajstvu. Ali nemojmo zaboraviti da nas – strogo govoreći – spašava cijeli

Kristov život, u njegovoj zemaljskoj i slavnoj fazi.

Muka i smrt Kristova

Smisao križa. S povijesnog gledišta, naš je Gospodin umro jer su ga vlasti židovskog naroda osudile na smrt, predavši ga rimskoj vlasti, tražeći da bude pogubljen. Uzrok njegove smrtne presude bila je njegova izjava pred visokim židovskim sudištem (Sinedrijem) da je on Mesija, sin Božji, onaj kojemu je Bog dao moć da sudi svim ljudima. Ta se izjava smatrala bogohuljenjem pa je Sinedrij donio dekret kojim ga je osudio na smrt.

Valja napomenuti da se ova Isusova osuda nalazi u kontinuitetu s prethodnom poviješću spasenja židovskog naroda. U mnogim je prilikama Bog govorio izraelskom narodu po prorocima (usp. Heb 1,1). Međutim, Izrael nije uvijek dobro primao Božju riječ. Povijest Izraela je

povijest velikih herojskih djela, ali i velikih pobuna. Ljudi su u mnogim prilikama napuštali Boga i zaboravljali svete zakone koje su od njega primili, pa su proroci često morali trpjeti nepravdu da bi izvršili poslanje koje im je Bog povjerio.

Priča o Isusu je priča kojom povijest Izraela dolazi do svoje kulminacije, priča s univerzalnim pozivom. Kad je nastupila punina vremena, Bog je poslao svoga Sina da, ispunjavajući svoja obećanja Izraelu, provede uspostavu svoga Kraljevstva u svijetu. Ali samo su neki prihvatili Krista i slijedili ga; gradski su ga čelnici odbili i osudili na smrt. Nikada ljudi nisu tako izravno odbacili Boga, do te mjere da su ga zlostavljali na sve moguće načine. Međutim – u ovome je najtajnovitiji aspekt Križa – Bog nije htio zaštititi svoga Sina od ljudskog zla, nego ga je radije predao u ruke grešnika: »Bog je dopustio čine proizašle iz njihove

zaslijepljenosti da bi izvršio svoj naum spasenja» (*Katekizam*, br. 600). I Isus je, slijedeći volju Očevu »slobodno prihvatio svoju muku i smrt iz ljubavi za svoga Oca i za ljude koje Otac hoće spasiti« (*Katekizam*, br. 609). Prepustio se toj nepravednoj muci i smrti. Hrabro je priznao svoj identitet i svoj odnos s Ocem, iako je znao da ga njegovi neprijatelji neće prihvatiti. Osuđen je na ponižavajuću i nasilnu smrt i tako je na svom tijelu i duši iskusio nepravdu onih koji su ga osudili. I ne samo to: u toj nepravdi koju je pretrpio i koju je prihvatio za nas sadržane su i sve nepravde i grijesi čovječanstva, jer svaki grijeh nije ništa drugo nego odbacivanje Božjeg projekta u Isusu Kristu, koji je svoju puninu postigao u Isusovoj osudi na tako okrutnu smrt. Kao što *Kompendij katekizma* kaže: »Svaki grješnik, odnosno svaki čovjek, doista je uzrok i sredstvo Otkupiteljevih patnji« (br. 117).

Stoga je Isus slobodno prihvatio fizičku i moralnu patnju koju je nametnula nepravda grešnika, a u njima i sve ljudske grijehе, sve uvrede protiv Boga. Može se reći, metaforički, da je „nosio” naše grijehе na svojim plećima. Ali zašto je to učinio? Odgovor koji je Crkva dala, koristeći se različitim jezicima, ali sa zajedničkom pozadinom, je sljedeći: učinio je to da poništi ili izbriše naše grijehе po pravednosti svoga srca.

Kako je Isus uništio naše grijehе? Uklonio ih je podnoseći patnje, koje su bile plod ljudskih grijehа, u jedinstvu poslušnosti i ljubavi sa svojim Bogom Ocem, sa srcem ispunjenim pravednošću i milosrđem onoga koji ljubi grešnika, iako on to ne zaslužuje, koji nastoji oprostiti uvrede iz ljubavi (usp. Lk 22,42; 23,34). Možda jedan primjer može pomoći da ovo bolje shvatimo. Ponekad se u životu pojave situacije

u kojima osoba prima uvrede od osobe koju voli. U obiteljskom okruženju može se dogoditi, primjerice, da starija i nemoćna osoba bude loše raspoložena i da zbog toga pate oni koji o njoj brinu. Kada postoji prava ljubav, te patnje prihvaćamo u milosrđu i nastavljamo tražiti dobro osobe koja vrijeda. Uvrede tada iščezavaju jer za njih nema mjesta u pravednom srcu punom ljubavi. Isus je učinio nešto slično, iako je zapravo otišao mnogo dalje, jer možda stara osoba iz primjera zaslužuje naklonost onih koji se za nju brinu zbog dobrih stvari koje je učinila dok je bila mlađa. Ali Isus nas je ljubio, a da mi to nismo zaslužili, i nije se žrtvovao za nekoga koga je volio zbog nekog posebnog razloga, nego za svakoga pojedinačno: »Isus Krist me je ljubio i predao se za mene«, kaže sv. Pavao, koji je žestoko progonio kršćane. Isus je te patnje, zajedno sa svojom smrću, htio prinijeti Ocu za nas, kako

bismo na temelju njegove ljubavi uvijek mogli zadobiti oprostenoje za uvrede koje nanosimo Bogu: »njegove nas rane iscijeliše« (Iz 53, 5). I Bog Otac, koji je snagom Duha Svetoga potpomagao Isusovu žrtvu, oduševio se ljubavlju koja je bila u srcu njegova Sina. »Ali gdje se umnožio grijeh, nadmoćno izobilova milost« (Rim 5,20).

Dakle, u povijesnom događaju križa temeljna stvar nije bio nepravedan čin onih koji su ga optuživali i osuđivali, nego Isusov odgovor, pun pravednosti i milosrđa u toj situaciji. Na kraju krajeva, bio je to čin Trojstva: »Ponajprije, on je dar samog Boga Oca: Otac predaje svoga Sina da nas pomiri sa sobom; istodobno je žrtva Sina Božjega postalog čovjekom, koji, slobodno i iz ljubavi, prikazuje svoj život Ocu u Duhu Svetomu radi nadoknađivanja našeg neposluha« (*Katekizam*, br. 614).

Kristov križ je prije svega očitovanje velikodušne ljubavi Trojstva prema ljudima, ljubavi koja nas spašava. U tome se prvenstveno sastoji njegov misterij.

Plod Križa je, uglavnom, uklanjanje grijeha. Ali to ne znači da ne možemo griješiti ili da će nam svaki grijeh biti automatski oprosteno, a da mi nećemo morati učiniti ništa s naše strane.

Možda je najbolje to objasniti metaforom. Ako nas na izletu ili u šetnji prirodom ugrize zmija otrovnica, odmah ćemo pokušati pronaći antidot za otrov. Otrov, poput grijeha, ima destruktivan učinak na osobu. Funkcija antidota je da nas oslobodi teškog stanja koje nastaje u našem tijelu, a to može jer u sebi sadrži nešto što neutralizira otrov. Stoga, križ je „antidot” za grijeh. U križu je ljubav koja je prisutna upravo kao reakcija na nepravde, na uvrede, a ta požrtvovna ljubav koja izvire iz srca Kristova, u

samoći Križa, element je koji može nadvladati grijeh, pobijediti ga i ukloniti.

Grešnici smo, ali možemo se osloboditi grijeha i njegovih štetnih posljedica sudjelovanjem u otajstvu Križa po sakramentima i želeći uzeti onaj „antidot” koji je Krist stvorio u sebi, podnoseći iskustvo boli koju nanosi grijeh. Krštenje nas sjedinjuje s Kristom i time briše naše grijehe, sakramentalna ispovijed čisti nas i udjeljuje nam Božje oproštenje, Euharistija nas oslobađa i jača... Tako nas otajstvo Križa, prisutno u sakramentima, vodi prema novom, vječnom životu, u kojemu neće postojati nikakvo zlo ni grijeh, jer su uklonjeni Kristovim križem.

Ima i drugih plodova Križa. Pred raspelom shvaćamo da križ nije samo antidot za grijeh, već otkriva i snagu ljubavi. Isus nas na križu uči koliko daleko možemo ići iz ljubavi

prema Bogu i ljudima i tako nam pokazuje put do ljudske punine, jer je smisao čovjekova života istinski ljubiti Boga i druge. Naravno, dostići tu ljudsku puninu moguće je samo zato što nas Isus čini sudionicima njegovog uskrsnuću i daje nam Duha Svetoga, o čemu ćemo govoriti malo kasnije.

Biblijski i liturgijski izrazi

Upravo smo objasnili teološko značenje Isusove muke i smrti. To su naravno činili i prvi kršćani, služeći se kategorijama i pojmovima koji su im bili dostupni u religijskoj kulturi njihova vremena, a koje nalazimo u Novom zavjetu. Tu se Kristova muka i smrt shvaćaju kao: A) žrtva saveza; B) žrtva okajanja, pomirenja i zadovoljštine za grijeh; C) čin otkupljenja i oslobođenja ljudi; D) čin koji nas opravdava i pomiruje s Bogom.

Pogledajmo ove različite načine predstavljanja značenja Kristove muke i smrti, koje često nalazimo čitajući Sveto pismo ili sudjelujući u liturgiji:

A) Isus je, prinoseći svoj život Bogu na križu, *sklopio Novi savez*, to jest novi i konačni oblik sjedinjenja Boga s ljudima, koji su prorekli Izaija (Iz 42,6), Jeremija (Jr 31,31-33) i Ezekijel (Ez 37,26). To je Kristov Novi savez s Crkvom, a mi po krštenju postajemo dio tog saveza.

B) Kristova žrtva na križu ima vrijednost *okajanja*, to jest čišćenja i pročišćenja od grijeha (Rim 3,25; Heb 1,3; 1 Iv 2,2; 4,10). Također ima vrijednost *pomirenja i zadovoljštine za grijeh* (Rim 3,25; Heb 1,3; 1 Iv 2,2; 4,10), jer je Isus svojom poslušnošću pokazao Ocu ljubav i poniznost koju smo mu mi ljudi uskratili ga našim prijestupima. I, u tom smislu, osvojio

je Očevo srce i dao zadovoljštinu za te uvrede.

C) Kristov križ je *čin otkupljenja i oslobođenja čovjeka*. Isus je platio našu slobodu cijenom svoje krvi, odnosno svoje muke i svoje smrti te nas na taj način otkupio (1 Pt 1,18) i oslobodio od đavolje vlasti. Svatko tko griješi postaje, na neki način, đavolji sluga.

D) Osobito u poslanicama svetoga Pavla čitamo da nas Kristova krv *opravdava*, odnosno vraća nam pravednost koju smo izgubili uvrijedivši Boga i tako nas pomiruje s njim. Križ je, uz Kristovo uskrsnuće, razlog našeg opravdanja. Bog je ponovno prisutan u našoj duši, jer se Duh Sveti iznova nastanio u našim srcima.

Uskrsnuće Gospodinovo

»Sašao nad pakao«. Nakon muke i smrti, Kristovo je tijelo pokopano u

novu grobnicu, nedaleko od mjesta gdje je bio razapet. Duša mu je, pak, „sašla nad pakao”, odnosno podijelio je svoje stanje s pravednicima koji su umrli prije njega. Oni još nisu bili ušli u nebesku slavu jer su čekali dolazak Kralja i Mesije, koji će postići konačno spasenje.

Isusov ukop pokazuje da je on uistinu umro. Njegov silazak nad pakao imao je i spasonosni učinak: otvorio je vrata raja onim pravednicima koji su čekali Krista, da mogu sudjelovati u vječnoj sreći u zajedništvu s Bogom.

»Uskrsnuo od mrtvih«. »Trećeg dana« (od svoje smrti), Isus je uskrsnuo na novi život. Njegova duša i tijelo, potpuno preobraženi slavom njegove božanske Osobe, ponovno su se ujedinili. Duša je ponovno zadobila tijelo i slava duše u potpunosti se pretočila u tijelo. Zbog ovog razloga, »Kristovo Uskrsnuće

nije bilo povratak zemaljskom životu. Njegovo uskrsnulo tijelo jest ono koje je bilo raspeto i nosi znakove njegove Muke, ali već ima udjela u Božanskome životu, sa svojstvima proslavljenoga tijela« (*Kompendij*, br. 129).

Događaj Kristova uskrsnuća. Isus je doista uskrsnuo. Apostoli se nisu mogli prevariti niti izmisliti uskrsnuće. Prvo, da Kristov grob nije bio prazan ne bi mogli govoriti o Isusovom uskrsnuću. Nadalje, da se Gospodin nije ukazao u više navrata i brojnim skupinama ljudi, muškaraca i žena, mnogi Kristovi učenici ne bi mogli prihvatiti njegovo uskrsnuće, kao što se to u početku dogodilo s apostolom Tomom, a još manje bi bili sposobni dati život za laž. Kao što sveti Pavao kaže, da Krist nije uskrsnuo, onda bi on, Pavao, davao lažno svjedočanstvo o Bogu: »da je uskrisio Krista, kojega nije uskrisio« (1 Kor 15, 15). No sveti Pavao nije

imao namjeru tako nešto učiniti. Bio je potpuno uvjeren u Isusovo uskrsnuće jer ga je vidio uskrslog. Na analogan način, sveti Petar hrabro odgovara vođama Izraela: »Trebalo se većma pokoravati Bogu nego li ljudima! Bog otaca naših uskrisi Isusa kojega vi smakoste objesivši ga na drvo.[...] I mi smo svjedoci tih događaja« (Dj 5, 29-30.32).

Teološko značenje uskrsnuća.

Kristovo uskrsnuće čini cjelinu s njegovom smrću na križu. Kao što je Isusovom mukom i smrću Bog uklonio grijeh i pomirio svijet sa sobom, tako je i Isusovim uskrsnućem Bog najavio novi život, život dolazećeg svijeta, i učinio ga dostupnim ljudima.

Sva tjelesna i duhovna patnja koju je Isus pretrpio na križu pretvara se njegovim uskrsnućem u radost i savršenstvo kako u njegovu tijelu tako i u duši. Sve je u Njemu puno

Božjeg života, njegove ljubavi, njegove sreće, a to je nešto što će trajati zauvijek. Međutim, nije to nešto što je samo za njega, nego i za nas. Po daru Duha Svetoga Gospodin nas čini sudionicima u tom novom životu njegova uskrsnuća. On nas već ovdje na zemlji ispunja svojom milošću, milošću Kristovom koja nas čini djecom i prijateljima Božjim, a ako smo vjerni, na kraju našeg života on će nam priopćiti i svoju slavu, a i mi ćemo postići slavu uskrsnuća.

U tom smislu, mi koji smo kršteni »prešli smo iz smrti u život«, iz udaljenosti od Boga u opravdanje po milosti i božansko sinovstvo. Mi smo djeca Božja vrlo ljubljena snagom Kristova vazmenog otajstva, njegove smrti i njegova uskrsnuća. U razvoju tog života djece Božje je punina naše ljudskosti.

Kristovo uzašašće na nebesa.

Uzašašćem na nebesa završava

Kristova misija, njegovo poslanje među nama, da bi u smrtnom tijelu zadobio spasenje. Bilo je potrebno da Krist nakon svoga uskrsnuća s vremena na vrijeme produži svoju prisutnost među učenicima, kako bi očitovao svoj novi život i dovršio njihovu formaciju. Ova prisutnost završava na dan Uzašašća. No, iako se Isus s Ocem vraća na nebo, on na razne načine ostaje među nama, a ponajviše sakramentalno, po svetoj Euharistiji.

Sjedeći zdesna Ocu, Isus nastavlja svoju službu sveopćeg posrednika spasenja. »On je Gospodin koji već vlada svojim čovještvom u vječoj slavi Sina Božjega i neprestance nas zagovara kod Oca. Šaljem nam Duha i daje nam nadu da ćemo jednom prispjeti k njemu koji nam je pripremio mjesto« (*Kompendij*, br. 132).

Imajmo također na umu da nas slavljanje Krista:

A) potiče da živimo s očima uprtim u nebesku slavu »tražeći ono što je gore« (Kol 3,1); podsjeća nas da ovdje nemamo trajna grada (Heb 13,14) i potiče u nama želju da posvetimo ljudsku svakodnevicu.

B) Potiče nas da živimo po vjeri, znajući da nas vodi Isus Krist koji nas poznaje i ljubi s neba i koji nam neprestano daje milost svoga Duha. Božjom snagom možemo izvršiti zadaću evangelizacije koju nam je povjerio: dovesti ga svim dušama (usp. Mt 28,19) i staviti ga u središte svih ljudskih djelatnosti (usp. Iv 12,32).), tako da njegovo Kraljevstvo postane stvarnost (usp. 1 Kor 15,25). Uostalom, On uvijek pazi na nas iz Svetohraništa.

Važnost pashalnog otajstva u životu kršćanina

Kao što smo već spomenuli, Isusovo uskrsnuće nije običan povratak u prethodni život, kao što je to bilo u Lazarovom slučaju, već je riječ o nečemu sasvim novom i drugačijem. Kristovo uskrsnuće je korak prema životu koji više nije podložan isteku vremena, životu uronjenom u Božju vječnost. I to nije nešto što je Isus zadobio samo za sebe, nego za nas, za koje je umro i uskrsnuo.

Pashalno otajstvo ima odjek u našem svakodnevnom životu. U poslanici Kološanima sveti Pavao kaže: »Ako ste suuskrsli s Kristom, tražite što je gore, gdje Krist sjedi zdesna Bogu! Za onim gore težite, ne za zemaljskim!« (Kol 3,1-2). Vezano uz ove Pavlove riječi zanimljiv je sljedeći komentar: »Kada se čita ovaj tekst moglo bi se, na prvi pogled, činiti kako Apostol kani pojačati prezir prema zemaljskim stvarnostima, da nas naime poziva da zaboravimo ovaj svijet trpljenja, nepravdi, grijeha, da

bismo već unaprijed živjeli nebeski raj. Misao na „nebo” bila bi u tom slučaju neka vrsta otuđenja. Ali, da bismo shvatili pravi smisao tih Pavlovih tvrdnji, dovoljno je ne izdvajati ih iz njihova konteksta. Apostol vrlo jasno precizira što razumije pod „onim gore”, što vjernik mora tražiti, a što pod „onim zemaljskim”, čega se mora čuvati. Evo najprije što je ono „zemaljsko” što treba izbjegavati: „Umrtvite dakle – piše sveti Pavao – udove svoje zemaljske: bludnost, nečistoću, strasti, zlu požudu i pohlepu - to idolopoklonstvo!” (3, 5). To znači da moramo umrtviti u sebi nezasitnu želju za materijalnim dobrima, sebičnost, koja je korijen svakoga grijeha« (Benedikt XVI., Opća audijencija, 27. IV. 2011.).

Radi se, dakle, o tome da »umremo sebi« da bismo se obukli u Krista i dobra koja nam je On dao. Sam sveti Pavao objašnjava koja su to dobra:

»Zaodjenite se dakle – kao izabranici Božji, sveti i ljubljeni – u milosrdno srce, dobrostivost, poniznost, blagost, strpljivost te podnosite jedni druge praštajući ako tko ima protiv koga kakvu pritužbu [...]. A povrh svega – ljubav! To je sveza savršenstva« (Kol 3,12-14). Vidi se da potraga za nebeskim dobrima nije bijeg od sadašnjosti koja bi bila samo prepreka za postizanje vječnog života; naprotiv, riječ je o hrabrom hodu u sadašnjosti prema vječnom životu.

To je moguće samo ako često obnavljamo krsni poziv koji smo primili od Krista, a koji nas čini sudionicima u njegovu životu i njegovoj milosti. Trebamo živjeti po vjeri, s pouzdanjem u Boga i njegovu providnost, očekujući od Njega da naša djela urode dobrim plodom, promičući ljubav prema svima. Moramo moliti i često odlaziti na izvore milosti odnosno primati

sakramente. Na taj način, ono što je možda prije bio život robovanja grijehu, robovanja možda tisućama sitnih sebičnosti, postaje svet život, Bogu ugodan. Mi se preobražavamo po milosti koja nas čini svetima, a ujedno pridonosimo svojim zrcem pijeska toj preobrazbi svijeta po Bogu koja će se ispuniti na kraju vremena. Ali ovdje, svojim primjerom i kršćanskim djelovanjem, dajemo zemaljskom gradu novo lice da bi zaštitilo istinsku ljudskost: solidarnost, dostojanstvo ljudi, mir i obiteljski sklad, pravednost i razvoj društva, brigu za okoliš u kojem živimo.

»Mi kršćani, čvrsto vjerujući da je Kristovo uskrsnuće obnovilo čovjeka ne istrгнуvši ga pritom iz svijeta u kojem gradi svoju povijest, moramo biti svijetli svjedoci toga novog živoga kojeg je donio Uskrs [...]. Svjetlo Kristova uskrsnuća mora prodrijeti u ovaj naš svijet, mora doći

kao poruka istine i života do svih ljudi po našem svakodnevnom svjedočenju« (Benedikt XVI., Opća audijencija, 27. IV. 2011.).

Antonio Ducay

Osnovna literatura

—*Katekizam Katoličke Crkve*, 595-667.

—sveti Ivan Pavao I.I, *Creo en Jesucristo. Catequesis sobre el Credo (II)*, Palabra, Madrid 1996.

Preporučena literatura

—Antonio Ducay, *Jesús, el Hijo Salvador*, Rialp, Madrid 2015, (posebice poglavlja V-VI).

—Vicente Ferrer Barrientos,
Jesucristo nuestro Salvador, Rialp,
Madrid 2015.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/tema-13-muka-smrt-i-
uskrsnuce-isusa-krista/](https://opusdei.org/hr-hr/article/tema-13-muka-smrt-i-uskrsnuce-isusa-krista/) (30.03.2025.)